

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

31 mai 2021

Colegiul Penal lărgit în componența:

președinte

judecători

mun. Chișinău

TOMA Nadejda

CATAN Liliana

DIACONU Iurie

GUZUN Ion

BOICO Victor

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2020 declarat de avocatul Zagorneanu Artur, în numele inculpatei

Crețu Galina XXXXX, născută XXXXX,
originară din XXXXX și domiciliar în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 01.02.2017 – 11.01.2019;

Instanța de apel: 19.12.2019 – 26.10.2020;

Instanța de recurs: 18.03.2021 – 31.05.2021.

Asupra recursului ordinar declarat, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 11 ianuarie 2019 Crețu Galina a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la închisoare pe termen de 8 (opt) ani, în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în întreprinderi, instituții, organizații indiferente de forma organizatorico-juridică și de tipul de proprietate pe un termen de 5 (cinci) ani.

Acțiunile civile au fost admise în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

1.1. Prima instanță, *în fapt*, a constatat că, în perioada de timp, 2008-2010, Crețu Galina, conducându-se de un plan infrațional planificat din timp, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altor persoane și acționând cu intenție directă, îndreptată spre realizarea intenției sale criminale, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admițând în mod conștient survenirea acestor urmări, prin inducerea în eroare a mai multor persoane, prezentând ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale a serviciilor prestate și calității deținute de către aceasta, manifestând un comportament dolosiv și viclean, sub pretextul perfectării actelor pentru redobândirea cetățeniei românești la 13.08.2009, a primit de la Raisa Lungu, bani în sumă de 1300 Euro (una mie trei sute), care conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 20626,71 lei;

aproximativ în luna aprilie 2009, a primit de la Andrei Onofrei, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru luna menționată forma suma de 22079,1 lei; aproximativ în luna septembrie 2010, a primit de la Valentina Anencov, suma de 1600 Euro (una mie șase sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada specificată constituia suma de 25496,48 lei; aproximativ în luna martie 2009, a primit de la Magdalena Tabuncic, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 21165,6 lei; aproximativ în luna mai 2009, a primit de la Octavian Lungu, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 11920,5 lei; la 27.01.2010, a primit de la Petru Mungiu, suma de 1700 Euro (una mie șapte sute), care conform cursului mediu al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 29929, 69 lei; aproximativ la sfârșitul lunii noiembrie 2010, a primit de la Anna Afteni, suma de 3400 Euro (trei mii patru sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 54690, 02 lei; la 20.11.2010, a primit de la Svetlana Mungiu, suma de 3000 Euro (trei mii), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 48841,8 lei; aproximativ în luna octombrie 2009, a primit de la Alexei Levchic, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 24856,05 lei, iar de la Artiom Ceban, a primit suma de 2850 Euro (două mii opt sute cincizeci), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 47226,49 lei; la 12.12.2008, a primit de la Antonina Belibov, suma de 1000 Euro (una mie), care conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 13702,3 lei; și la 29.07.2009, a primit de la Ioana Pralea, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 23995,95 lei, inclusiv și setul de documente, asumându-și obligațiunile ca în timp de câteva luni, să perfecteze actele pentru redobândirea cetățeniei României, pentru persoanele indicate mai sus, Crețu Galina, a însușit banii primiți, neonorându-și obligațiunile asumate, acțiuni în rezultatul cărora a fost cauzat un prejudiciu în suma de 344530, 78 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

Judecând cauza în lipsa inculpatei, care s-a eschivat de la prezentare în proces, fiind aplicată măsura preventivă arestul cu anunțarea ei în căutare, prin prisma probelor administrate, prima instanță, **în drept**, a calificat aceste acțiuni ale lui Crețu Galina conform art. 190 alin. (5) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este*

determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune în proporții deosebit de mari.

2. Împotriva sentinței apel a declarat avocatul Canțer Serghei, în numele inculpatei Crețu Galina, prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care acțiunile inculpatei Crețu Galina să fie recalificate în baza art. 196 alin. (4) Cod penal sau dispunerea rejudecării cauzei de către prima instanță.

În motivarea cererii de apel, apărarea a invocat că, probe în confirmarea învinuirii nu au fost prezentate, prima instanță indicând la caracterul civil al relațiilor dintre inculpată și părțile vătămate.

Astfel, reieșind din faptul că inculpata în privința unor părți vătămate și-a executat obligațiunile contractuale pe deplin, iar referitor la altele – parțial, se impune concluzia că lipsește intenția de a însuși mijloacele bănești.

Totodată, prima instanță a pus la baza condamnării probe ce nu au fost administrate în cadrul judecării cauzei, nefiind în drept, de a invoca în confirmarea învinuirii, probele administrate la urmărirea penală.

Mai mult, la judecarea cauzei în primă instanță a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, or când dosarul s-a transmis altui judecător inculpata nu a fost citată în mod legal și nu a fost căutată. Din anul 2017 ea locuiește în mun. Chișinău, despre adresa de domiciliu cunoscând părinții acesteia, iar la ultimii nu a fost vreun angajat al Poliției. La 03.12.2019 Crețu Galina s-a prezentat de una singură la Inspectoratul de Poliție Ialoveni pentru a depune plângere, fiind reținută.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2020 a fost respins ca nefondat apelul și menținută sentința.

3.1. Instanța de apel a constatat că sentința este legală și întemeiată. Starea de fapt și de drept concordă cu probele administrate, iar în acțiunile lui Crețu Galina întrunindu-se elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal (în redacția legii la momentul săvârșirii infracțiunii) – **escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere** – deoarece ea, *în perioada de timp, 2008-2010, conducându-se de un plan criminal din timp format și bine chibzuit, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul perfectării actelor pentru redobândirea cetățeniei românești la 13.08.2009, a primit de la Raisa Lungu, bani în sumă de 1300 Euro (una mie trei sute), care conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 20626,71 lei; aproximativ în luna aprilie 2009, a primit de la Andrei Onofrei, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru luna menționată forma suma de 22079,1 lei; aproximativ în luna septembrie 2010, a primit de la Valentina Anencov, suma de 1600 Euro (una mie șase sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada specificată constituia suma de 25496,48 lei; aproximativ în luna martie 2009, a primit de la Magdalena Tabuncic, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 21165,6 lei; aproximativ în luna mai 2009, a primit de la Octavian Lungu, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care*

conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 11920,5 lei; la 27.01.2010, a primit de la Petru Mungiu, suma de 1700 Euro (una mie șapte sute), care conform cursului mediu al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 29929, 69 lei; aproximativ la sfârșitul lunii noiembrie 2010, a primit de la Anna Afteni, suma de 3400 Euro (trei mii patru sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 54690, 02 lei; la 20.11.2010, a primit de la Svetlana Mungiu, suma de 3000 Euro (trei mii), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 48841,8 lei; aproximativ în luna octombrie 2009, a primit de la Alexei Levchic, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 24856,05 lei, iar de la Artiom Ceban, a primit suma de 2850 Euro (două mii opt sute cincizeci), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 47226,49 lei; la 12.12.2008, a primit de la Antonina Belibov, suma de 1000 Euro (una mie), care conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 13702,3 lei; și la 29.07.2009, a primit de la Ioana Pralea, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 23995,95 lei, inclusiv și setul de documente, asumându-și obligațiunile ca în timp de câteva luni, să perfecteze actele pentru redobândirea cetățeniei românești, asumându-și obligațiunile ca în timp de câteva luni, să perfecteze actele pentru redobândirea cetățeniei României, pentru persoanele indicate mai sus, Crețu Galina, a înșușit banii primiți, neonorându-și obligațiunile asumate, acțiuni în rezultatul cărora a fost cauzat un prejudiciu în suma de 344530, 78 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

La baza acestei concluzii, instanța de apel a pus: declarațiile făcute de Crețu Galina la etapa urmăririi penale și în instanța de apel, declarațiile părții vătămate Magdalena Tabuncic date în cadrul urmăririi penale, declarațiile părții vătămate Pralea Ioana date în cadrul urmăririi penale, declarațiile părții vătămate Raisa Lungu date în cadrul urmăririi penale, declarațiile părții vătămate Onofrei Andrei date în cadrul urmăririi penale, declarațiile părții vătămate Anencov Valentina date în cadrul urmăririi penale, declarațiile părții vătămate Aftenii Anna date în cadrul urmăririi penale, declarațiile părții vătămate Munjiu Svetlana date în cadrul urmăririi penale, declarațiile martorului Mungiu Olga date în cadrul urmăririi penale, declarațiile părții vătămate Levchiv Alexei Alexei date în cadrul urmăririi penale declarațiile părții vătămate Ceban Artion date în cadrul urmăririi penale, declarațiile părții vătămate Belibov Antonina date în cadrul urmăririi penale, procesul-verbal de confruntare din 17.08.2011, dintre partea vătămată Andrei Onofrei și Crețu Galina, procesul-verbal de confruntare din 17.08.2011, dintre partea vătămată Magdalena Tabuncic și Crețu Galina, cererile depuse de Lungu Raisa, Onofrei Andrei, Anencov Valentina, Tabuncic Magdalena, Tumuruc Liliana, Lungu Octavian, Mungiu Petru, Munjiu Svetlana și Aftenii Anna, contractul de prestare a serviciilor din 23.09.2009 încheiat între Crețu Galina și Anencov

Valentina, contractul de prestare a serviciilor din 13.08.2009, contractul de prestare a serviciilor din 27.01.2010 încheiate între Crețu Galina și Mungiu Petru, contractul de prestare a serviciilor din 20.11.2009 încheiate între Crețu Galina și Mungiu Svetlana, contractului de prestare a serviciilor din 10.10.2009 încheiate între Crețu Galina și Levchiv Alexei, contractul de prestare a serviciilor din 10.10.2009 încheiate între Crețu Galina și Ceban Artiom, contractul de prestare a serviciilor din 14.12.2008 încheiate între Crețu Galina și Belibov Antonina, contractul de prestare a serviciilor din 29.07.2009 încheiate între Crețu Galina și Pralea Ioana.

Din analiza probelor enunțate supra, instanța de apel a reținut că în acțiunile lui Crețu Galina se întrunește atât înșelăciunea cât și abuzul de încredere, or inculpata a convins părțile vătămate că lucrează în cadrul ambasadei, specificând și că are cunoscuți în ambasadă și că poate urgenta obținerea cetățeniei românești și a actelor de identitate, într-un termen restrâns (6 luni), chiar și în lipsa titularului, circumstanțe ce au determinat părțile vătămate să-i transmită sumele de bani indicate de inculpată și pentru a exclude orice îndoială, ultima a încheiat cu părțile vătămate contracte de prestare a serviciilor și ulterior a însușit banii părților vătămate, evitând comunicarea cu acestea.

Astfel, inculpata a indus părțile vătămate în eroare, creând o impresie neveridică în legătură cu certitudinea serviciilor ce urmau a fi prestate, intenția ei fiind orientată exclusiv spre dobândirea ilicită a mijloacelor financiare.

Restituirea parțială a sumelor transmise lui Crețu Galina de către părților vătămate nu plasează relațiile apărute în sfera celor civile, or comportamentul ulterior al inculpatei de neîndeplinire a obligațiunilor asumate cât și de evitare a comunicării cu părțile vătămate, prin schimbarea numărului de telefon, denotă prezența intenției criminale.

În aceasta circumstanțe, instanța de apel a conchis că dubiul judiciar a fost înlăturat și că nerecunoașterea vinei nu constituie altceva decât exercitarea drepturilor și libertăților procesuale.

Totodată, reieșind din raționamentele enunțate, a fost apreciată ca neîntemeiată cerința apărării de recalificare a acțiunilor în baza art. 196 alin. (4) Cod penal.

De asemenea, instanța de apel a considerat că prima instanță a făcut o corectă individualizare a pedepsei stabilite și just a soluționat acțiunile civile.

4. Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, recurs ordinar declară avocatul Zagorneanu Artur, în numele inculpatei Crețu Galina.

Recurentul consideră că sunt prezente erorile de drept prevăzute de pct. 6) și 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și solicită casarea hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare a lui Crețu Galina pe motiv că lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii, reiterând argumentele cererii de apel și afirmând că:

- învinuirea adusă este incompletă, neclară și contradictorie, fiind insuficient motivată, iar prima instanță a admis că între inculpată și părțile vătămate au existat relații civile;

- versiunea inculpatei că nu a urmărit scopul însușirii banilor nu a fost combătută, instanțele lăsând fără apreciere răspunsul Ministerului Public (România) din 19 iulie 2021 potrivit căruia Lungu Raisa, Onofrei Andrei, Mungiu Petru,

Aftenii Anna, Levchiv Alexei, Ceban Artiom și Pralea Ioana în perioada 2010-2011 au obținut cetățenia României;

- instanțele de judecată au pus la baza concluziei de vinovăție probe ce nu au fost cercetate în ședința de judecată;

- instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel.

5. Referință, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, depune procurorul și solicită menținerea hotărârii recurate ca legală și întemeiată.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul concluzionează că acesta urmează a fi admis, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri netemeinice, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Totodată, conform efectului devolutiv al recursului și limitele lui, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților (*art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală*).

Din conținutul cererii de recurs rezultă că recurentul, invocă temeiurile de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală și pledează pentru casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, deoarece *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și nu au fost întrunite elementele infracțiunii*.

Verificând și analizând decizia instanței de apel, raportat la motivele invocate de recurent, Colegiul penal lărgit constată că atât prima instanță cât și cea de apel au judecat cauza cu abateri de la normele procesual-penale, speței fiindu-i aplicabile prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală potrivit cărora, *judecând recursul, instanța este în drept să îl admită, să caseze total sau parțial hotărârea atacată și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs*.

În susținerea celor expuse supra, Colegiul menționează că prima instanță și cea de apel au admis următoarele erori de drept:

În primul rând se reține că, potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, *chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima*

instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.*

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției expuse pe larg în pct. 3.1. al prezentei decizii, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, interpretându-le eronat.

Instanța de recurs accentuează că pentru a fi angajată răspunderea penală, și, implicit, aplicată o sancțiune pentru această, orice faptă infracțională urmează a fi încadrată potrivit unei norme juridico-penale din cadrul unui articol, aliniat, literă din legea penală.

Conform art. 113 Cod penal se consideră *calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, și ea se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.*

Totodată, art. 325 Cod de procedură penală obligă instanțele să judece cauza numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, modificarea învinuirii admitându-se numai dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare, iar modificarea învinuirii în sensul agravării situației inculpatului se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute de art. 326 Cod de procedură penală.

Reieșind din învinuirea adusă cât și ținând cont de principiul neretroactivității legii penale mai aspre, calificarea infracțiunii reținute în seama inculpatei urmează a fi făcută în corespundere cu Legea penală în vigoare până la 20.11.2010 (ultima acțiune infracțională prezumată ca săvârșită).

La caz, aceste prevederi legale nu au fost respectate nici la o etapă a procesului penal și judecarea cauzei a avut loc cu încălcarea regulilor calificării infracțiunilor și a limitelor învinuirii, or o modificare a învinuirii nu a avut loc.

În contextul celor expuse, Colegiul reține că, Crețu Galina a fost pusă sub învinuire și trimisă în instanță pentru faptul că ***ea în perioada de timp, 2008-2010, conducându-se de un plan criminal din timp format și bine chibzuit, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor prin înșelăciune și abuz de încredere***, sub pretextul perfectării actelor pentru redobândirea cetățeniei românești la 13.08.2009, a primit de la Raisa Lungu, bani în sumă de 1300 Euro (una mie trei sute), care conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 20626,71 lei; aproximativ în luna aprilie 2009, a primit de la Andrei Onofrei, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru luna menționată forma suma de 22079,1 lei; aproximativ în luna septembrie 2010, a primit de la Valentina Anencov, suma de 1600 Euro (una mie șase sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada specificată constituia suma de

25496,48 lei; aproximativ în luna martie 2009, a primit de la Magdalena Tabuncic, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 21165,6 lei; aproximativ în luna mai 2009, a primit de la Octavian Lungu, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 11920,5 lei; la 27.01.2010, a primit de la Petru Mungiu, suma de 1700 Euro (una mie șapte sute), care conform cursului mediu al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 29929, 69 lei; aproximativ la sfârșitul lunii noiembrie 2010, a primit de la Anna Afteni, suma de 3400 Euro (trei mii patru sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 54690, 02 lei; la 20.11.2010, a primit de la Svetlana Mungiu, suma de 3000 Euro (trei mii), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 48841,8 lei; aproximativ în luna octombrie 2009, a primit de la Alexei Levchic, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 24856,05 lei, iar de la Artiom Ceban, a primit suma de 2850 Euro (două mii opt sute cincizeci), care conform cursului mediu valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru perioada respectivă constituia suma de 47226,49 lei; la 12.12.2008, a primit de la Antonina Belibov, suma de 1000 Euro (una mie), care conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 13702,3 lei; și la 29.07.2009, a primit de la Ioana Pralea, suma de 1500 Euro (una mie cinci sute), care conform cursului valutar al Băncii Naționale a Moldovei pentru data respectivă constituia suma de 23995,95 lei, inclusiv și setul de documente, asumându-și obligațiunile ca în timp de câteva luni, să perfecteze actele pentru redobândirea cetățeniei românești, însă până în prezent Crețu Galina nu și-a onorat obligațiunile și nu a restituit banii primiți, în rezultat **cauzând** persoanelor menționate **un prejudiciu în proporții considerabile**, în valoare totală de 21750 euro, ceea ce conform cursului valutar al BNM pentru perioada nominalizată constituie 344530, 785 lei.

În așa mod, prin acțiunile sale intenționate Crețu Galina a săvârșit **escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere**, infracțiune prevăzută de **art. 190 alin. (5) Cod penal** (f.d. 222-224, vol. II).

Raportând starea de fapt la cea de drept stabilite de organul de urmărire penală, se impune concluzia că ele nu concordă și că se urmează a fi făcută o altă calificare oficială decât cea făcută în rechizitoriu, or fapta de *escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere*, la momentul consumării infracțiunii **se califica în baza art. 190 alin. (1) Cod penal**.

Ulterior, prima instanță, fără a corecta eroarea de drept admisă de organul de urmărire penală, depășind limitele învinuirii aduse, a condamnat inculpata pentru infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, descriind fapta infracțională ca **escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea**

în eroare a unei sau mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune în proporții deosebit de mari (în redacția Legii penale modificate prin Legea nr. 179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018) și completând învinuirea, în lipsa unei ordonanțe a procurorului, a agravat-o, constatând că, *Crețu Galina în perioada de timp, 2008-2010, conducându-se de un plan infrațional planificat din timp, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altor persoane și acționând cu intenție directă, îndreptată spre realizarea intenției sale criminale, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, prin inducerea în eroare a mai multor persoane, prezentând ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale a serviciilor prestate și calității deținute de către aceasta, manifestând un comportament dolosiv și viclean, [...] a însușit banii primiți, neonorându-și obligațiunile asumate, acțiuni în rezultatul cărora a fost cauzat un prejudiciu în suma de 344530, 78 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari* (f.d. 42-56, vol. III).

În continuare, instanța de apel, fiind sesizată cu apel în numele inculpatei, neținând cont de efectul devolutiv al apelului, nu a înlăturat erorile de drept admise la etapa urmăririi penale și a celei de judecare în primă instanță și a adoptat soluția de menținere a sentinței.

Cu toate că a indicat la menținerea sentinței, instanța de apel a constatat o altă faptă infrațională decât cea adusă prin actul de învinuire, completând starea de fapt cu mențiunea că [...] în rezultatul cărora a fost cauzat un prejudiciu în suma de 344530, 78 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari (a se vedea pct. 47 a deciziei recurate), prin ce a agravat situația inculpatei, și, a considerat că în acțiunile lui Crețu Galina se întrunesc atât elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal (în redacția legii la momentul săvârșirii infracțiunii) – escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, în proporții deosebit de mari (a se vedea pct. 42, ultimul abzaț a deciziei recurate) cât și elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal (în redacția legii la momentul săvârșirii infracțiunii) – escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere (a se vedea pct. 48 a deciziei recurate).

Respectiv, cele descrise denotă că, atât prima instanță cât și cea de apel au atribuit în acțiunile inculpatei fapte diferite celor incriminate prin actul de învinuire și nu au făcut o calificare corectă a infracțiunii constatată ca săvârșită, substituind și completând din oficiu învinuirea adusă, astfel depășind limitele învinuirii înaintate prin rechizitoriu, contrar prevederilor art. 113 Cod penal și art. 325 Cod de procedură penală.

Prin urmare, Colegiul menționează că, abordarea instanțelor ce au judecat fondul este una incorectă și care contravine prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 5) Cod

de procedură penală, deoarece partea descriptivă a hotărârii de condamnare trebuie să cuprindă încadrarea juridică corectă a acțiunilor inculpatului și motivele pentru modificarea învinuirii în cazul în care s-a efectuat așa ceva la judecată, or, o modificare în acest sens nu a fost solicitată, iar acuzatorul de stat și-a susținut poziția prin învinuire pe tot parcursul judecării cauzei.

Mai mult ca atât, instanțele nu au pus în discuția părților modificarea învinuirii și nu a informat inculpata în mod detaliat cu privire la natura și cauza acuzației aduse împotriva sa, precum și dreptul de a dispune de timpul și facilitățile necesare pregătirii apărării sale, încălcând, astfel, și prescripțiile art. 6 § 1, § 3 lit. a) și b) CEDO – dreptul la un proces echitabil (*hotărârea CtEDO Adrian Constantin versus România*).

Drept consecință, situația descrisă mai sus echivalează cu nesoluționarea fondului cauzei și servește temei pentru casarea hotărârii, instanța de recurs fiind în imposibilitate de a trage concluzii privitor la corectitudinea soluției adoptate de către instanța de apel.

În al doilea rând, verificând și analizând decizia instanței de apel, raportat la criticele recurentului, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției de respingere, ca nefondat, a apelului declarat în numele inculpatei, cu menținerea sentinței, nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii.

Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, dispozițiile art. 6 § 1 CoEDO impun instanțelor naționale să-și motiveze deciziile, în considerentele hotărârii trebuind să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia.

În continuarea aceluiași gând, CtEDO a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de prima instanță, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de părți, or, doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale (*hotărârea Fomin versus R. Moldova*).

Totodată, în corespundere cu jurisprudența națională, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și motivată.

Astfel, sentința trebuie să corespundă, atât după formă cât și după conținut, cerințelor Codului de procedură penală. Ea se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte, generale și contradictorii.

Motivarea unei hotărâri trebuie înțeleasă ca un silogism logic, de natură a explica inteligibil hotărârea luată, fapt ce presupune, o expunere a argumentelor fundamentale, care, prin conținutul lor sunt susceptibile să influențeze soluția. Considerentele hotărârii, reprezentând explicitarea soluției din dispozitiv, sprijinul necesar al acestuia, fac corp comun cu dispozitivul și intră deopotrivă în autoritate de lucru judecat, raportat la părțile din dosar și obiectul cauzei.

Deci, motivarea unei hotărâri trebuie să fie clară și precisă, să se refere la probele administrate în cauză și să fie în concordanță cu acestea, să răspundă în fapt

și în drept la toate aspectele incidente în cauză, să conducă în mod logic și convingător la soluția din dispozitiv.

Cu toate acestea, verificând decizia recurată, Colegiul penal lărgit constată că **instanța de apel a făcut o motivare contradictorie în susținerea soluției adoptate, nu a răspuns la cerința invocată în cererea de apel declarat în numele inculpatei și susținută de apărare în cadrul dezbaterilor judiciare și, la fel ca și prima instanță, nu a motivat soluția cu privire la admiterea în principiu a acțiunilor civile, limitându-se doar la expunerea unor fraze generale.**

Față de cele ce preced, Colegiul reiterează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat și vizavi de problemele ce le ridică aceștia.

Prin alte cuvinte, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, în decizia adoptată trebuia să expună concluzia generală pe marginea apelului, precum și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea criticilor invocate de inculpat, analizând probele și indicând expres care sunt motivele respingerii unora și aprecierii critice a altora.

Având în vedere ele relatate, la caz, se menționează că motivarea contradictorie a hotărârii instanței de apel se materializează prin faptul că, pe de o parte, instanța conchide că apelul declarat este neîntemeiat, menținând fără modificări sentința, or **prima instanță a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatei** (a se vedea pct. 35 și 40 a deciziei recurate), iar pe de altă parte așa cum s-a arătat mai sus a constatat o altă faptă infracțională decât cea adusă prin actul de învinuire (a se vedea pct. 47 a deciziei recurate) și la calificarea infracțiunii atât include în acțiunile inculpatei semnul calificativ „în proporții deosebit de mari” (a se vedea pct. 42, ultimul abzaț) cât și nu-l indică (a se vedea pct. 48 a deciziei recurate).

Conform practicii constante CtEDO, dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de proba sau cel puțin de a le aprecia (hotărârea *Achina versus Romania*).

Din lecturarea textului deciziei, rezultă că instanța de apel **nu a răspuns la cerința invocată în cererea de apel declarat în numele inculpatei și susținută de apărare în cadrul dezbaterilor judiciare – remiterea cauzei la rejudecare**, pe motiv că *atunci când dosarul s-a transmis altui judecător inculpata nu a fost citată în mod legal și nu a fost căutată. Din anul 2017 ea locuiește în mun. Chișinău, despre adresa de domiciliu cunoscând părinții acesteia, iar la ultimii nu a fost vreun angajat al Poliției. La 03.12.2019 Crețu Galina s-a prezentat de una singură la Inspectoratul de Poliție Ialoveni pentru a depune plângere, fiind reținută.*

Totodată, instanța de apel **nu a motivat soluția cu privire la admiterea în principiu a acțiunilor civile, limitându-se doar la expunerea unor fraze generale.**

În acest context se menționează că prima instanță, soluționând chestiunea cu privire la acțiunea civilă, printr-o frază generală a indicat că „Concomitent, instanța de judecată consideră întemeiat în legătură cu chestiunile examinate în ședința de

judecatã, sã se admitã în principiu acțiunile civile formulate de părțile civile, urmând ca asupra cuantumului despãgubirilor cuvenite sã hotãrascã instanța civilã.” (a se vedea pct. 43 a sentinței).

De rând cu prima instanța și instanța de apel a repetat eroare de drept a primei instanțe și tot printr-o frazã a indicat cã „De asemenea, Colegiul penal reține cã, instanța de fond just a considerat necesar de a admite, în principiu, acțiunile civile și a lãsat ca asupra cuantumului prejudiciilor materiale sã se expunã instanța civilã.” (a se vedea pct. 93 a deciziei recurate).

În consecința, expunerea evazivã și lipsitã de motivare a instanței de apel, nu este suficientã pentru o decizie legalã și întemeiatã, care trebuie sã fie motivatã atãt în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare și cu respectarea principiului contradictorialității în procesul penal, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotãrârii pronunțate cu legea.

În al treilea rând, o altã eroare de drept admisã de instanța de apel se referã la încãlcarea art. 24 și 26 Cod de procedurã penalã în coroborare cu art. 414 alin. (1) și (6) Cod de procedurã penalã potrivit cãruia *instanța de apel, judecând apelul, verificã legalitatea și temeinicia hotãrârii atacate în baza probelor examinate de prima instanța, conform materialelor din cauza penalã. Instanța de apel nu este în drept sã-și întemeieze concluziile pe probele neverificate în ședința de judecatã a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal.*

În spețã, din analiza textualã a sentinței rezultã cã prima instanța a pus la baza sentinței de condamnare: declarațiile părții vãtãmate Tabuncic Magdalena **fãcute în fata judecãtorului de instrucție**, procesul-verbal de confruntare dintre Onofrei Andrei și Crețu Galina, Tabuncic Magdalena și Crețu Galina.

Din procesul-verbal al ședinței de judecatã din 16 iunie 2020 rezultã cã în instanța de apel a fost audiatã inculpata și au fost examinate: declarațiile părților vãtãmate Tabuncic Magdalena, Pralea Ioana, Diaconu (Anencov) Valentina, Onofrei Andrei, Ceban Artiom și a martorului Belibov Serghei, **toate fãcute în primã instanță**; contractul de prestare a serviciilor din 10.10.2009, procesele-verbale de confruntare dintre Onofrei Andrei și Crețu Galina cât și dintre Tabuncic Magdalena și Crețu Galina, contractul de prestare a serviciilor încheiat între Crețu Galina și Pralea Ioana, revendicarea și sentința din 02.10.2010 (f.d. 148, vol. IV).

Potrivit deciziei, la baza condamnãrii instanța de apel a pus: declarațiile fãcute de Crețu Galina la urmãrirea penalã, declarațiile părții vãtãmate Tabuncic Magdalena, Pralea Ioana, Raisa Lungu, Onofrei Andrei, Anencov Valentina, Aftenii Anna, Munjiu Svetlana, Levchiv Alexei, Ceban Artiom, Belibov Antonina, martorului Mungiu Olga **toate fãcute la urmãrirea penalã**; procesele-verbale de confruntare dintre Onofrei Andrei și Crețu Galina cât și dintre Tabuncic Magdalena și Crețu Galina, cererile depuse de Lungu Raisa, Onofrei Andrei, Anencov Valentina, Tabuncic Magdalena, **Tumuruc Liliana**, Lungu Octavian, Mungiu Petru, Munjiu Svetlana și Aftenii Anna, contractul de prestare a serviciilor din 23.09.2009 încheiat între Crețu Galina și Anencov Valentina, contractul de prestare a serviciilor din 13.08.2009, contractul de prestare a serviciilor din 27.01.2010 încheiate între Crețu Galina și Mungiu Petru, contractul de prestare a serviciilor din 20.11.2009 încheiate între Crețu Galina și Mungiu Svetlana, contractului de prestare a

serviciilor din 10.10.2009 încheiate între Crețu Galina și LevchivAlexei, contractul de prestare a serviciilor din 10.10.2009 încheiate între Crețu Galina și Ceban Artiom, contractul de prestare a serviciilor din 14.12.2008 încheiate între Crețu Galina și Belibov Antonina, contractul de prestare a serviciilor din 29.07.2009 încheiate între Crețu Galina și Pralea Ioana (a se vedea pct. 41-42 a deciziei recurate).

Coroborând conținutul actelor procesuale enunțate, se constată că **instanța de apel a pus la baza condamnării probe ce nu au fost obiect de studiu în primă instanță și în instanța de apel**, iar procedând în așa mod, instanța de apel a încălcat prevederile art. 101 alin. (4) Cod de procedură penală potrivit cărora *instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate*.

Mai mult, din procesul-verbal al ședinței de judecată nu rezultă că instanța de apel a fost sesizată de părți precum că ar fi existat premisele descrise în prevederile art. 368 alin. (1) pct. 1)-2) și 371 alin. (1) pct. 1)-2) Cod de procedură penală, ceea ce face imposibilă citirea declarațiilor inculpatei, martorilor și a părților vătămate făcute în cadrul urmăririi penale.

Tot aici, Colegiul penal lărgit evidențiază că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța ar fi trebuit să porceadă la audierea părților și martorilor, conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță (hotărârea *CtEDO Cornelis versus Olanda*), or, în baza principiului contradictorialității în procesul penal, autoritatea responsabilă de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să asculte victimele, învinuitul și martorii în persoană și să evalueze seriozitatea și credibilitatea acestora, evaluarea credibilității fiind o sarcină complexă ce nu poate fi realizată, de obicei, doar prin citirea unei înregistrări a declarațiilor (hotărârea *CtEDO Manoli versus Republica Moldova*).

La caz, însă, procurorul a avut o poziție pasivă și nu a întreprins toate măsurile în vederea îndeplinirii sarcinii probațiunii (art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală), or nu poate fi reținut că au fost întreprinse toate măsurile necesare în vederea asigurării prezenței părților vătămate și a martorilor (aducere forțată, date despre aflarea/neafllarea persoanei pe teritoriul R. Moldova, etc.).

Așadar, instanța de apel la judecarea apelului nu a respectat pe deplin normele procesuale expuse supra precum și jurisprudența CtEDO și a admis erorile de drept prescrise de pct. 6) și 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

În condițiile enunțate, Colegiul penal lărgit atestă că la judecarea fondului învinuirii aduse lui Crețu Galina, atât în prima instanță cât și în cea de apel, au fost admise erori de drept, fiind afectată soluția adoptată și, astfel, recursul declarat urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și de motivele casării, să înlătore erorile de drept admise și să

pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală, dând o apreciere cuvenită actului de învinuire și să-l examineze în coraport cu încadrarea juridică oferită de către organul de urmărire penală, ținând cont și de argumentele recurentului cu privire la insuficiența motivării învinuirii, neîntrunirea elementelor infracțiunii și încălcarea dreptului la un proces echitabil.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Zagorneanu Artur, în numele inculpatei Crețu Galina, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2020, în cauza penală privind-o pe **Crețu Galina XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 30 iulie 2021.

Președinte

TOMA Nadejda

Judecători

CATAN Liliana

DIACONU Iurie

GUZUN Ion

BOICO Victor